

scheepselen onteerd en van al hun luister ontdaan. Aan de schepping wordt de kroon ontnomen, welke God haar heeft geschonken; de mensch moet geheel tot de natuur terugkeeren, en alles afstaan, wat hem daarvan onderscheidt. Zijn toekomstig leven is als dat van een kuddedier, hetwelk zich alleen in de massa handhaven kan en veilig weet.

Ook gelukkig? Gide beweert van wel. Maar mag de toestand, waarin de menschen verkeeren, welke hij waarneemt, gelukkig genoemd worden? Het antwoord is niet twijfelachtig. Zij zijn afgestompt; de angst voor gevaren houdt hen tezamen, zooals de kudde in de steppen bijeenblijft, omdat ieder element zich als individu hulpeloos voelt.

De eenigste persoonlijke uiting, welke de moderne dictatuur duldt, is die van vrees. De blijdschap, die de mensch van het collectief bezit, is die van den opgejaagde, aan wien het gelukt om in de menigte te verdwijnen.

Als Gide zegt, dat de menschen in de Sovjet-Unie gelukkig zijn, gelukkiger dan de Fransche arbeiders b.v., bedrijft hij een lichtzinnig spel met woorden.¹⁾ Dit oordeel demonstreert duidelijk, dat de auteur zich met den uitwendigen schijn tevreden stelt, en de diepten van het menschelek hart niet peilen kan. Hij schept behagen in de reflectie, welke hij aesthetisch geniet, maar van eenig ernstig onderzoek is geen sprake. Hij speelt gruwelijk met woorden... maar ook met menschenzielen.

...

Dat is niet het eenigste bezwaar tegen den schrijver van „Retour de l'U. S. S. R.”

De ware aard van zijn critiek op de toestanden in Sovjet-Rusland, verbergt hij niet. Het huidige Rusland is hem niet revolutionnair genoeg. Wat hij laakt, is de afwijking van het bolsjewistisch ideaal, niet het bolsjewisme zelf. Het compromis met de „burgerlijke politiek”, de afwijking van den revolutionairen weg wordt door hem veroordeeld.

Bepaalde „hervormingsmaatregelen” op sexueel terrein, klaagt hij, zijn weer ingetrokken²⁾; op „economisch terrein heeft de leiding allerlei „kapitalistische” concessies gedaan, er ontwikkelt zich in de Sovjet-unie een soort aristocratie, uit welke „in een volgende generatie een aristocratie van het geld groeien zal”. Al die „burgerlijke infecties”, welke de bestuurders nu voeden, zullen naar Gide's meening, slechts door bruut geweld weer uitgeroeid kunnen worden. Hij hoopt dat die tijd van „krachtig ingrijpen” spoedig komen zal. Hoe

1) „Het geluk”, zegt Gide, „is stellig op deze wijze zeer gemakkelijk verkregen”. De menschen kunnen alleen „gelukkig” zijn, omdat hun regeerders hen angstvallig inlichtingen over andere landen onthouden, of — nog erger — omdat men hen eenvoudig bedriegt, door te zeggen, dat elders de meest verschrikkelijke ellende geleden wordt, en dat de Sovjet-Unie een paradijs is, vergeleken bij de Westersche landen.

2) Gide vertelt nog een treffend staaltje over de vrijheid van meeningen-uiting, en het effect der, ook in de Nederlandsche bladen, welke de Sovjet-Unie welgezind zijn, vermeldde raadpleging van het volk. Over de wet tot bestrijding van den abortus werd een soort plebisiet gehouden. Een zeer groote meerderheid verklaarde zich daartegen. Toch werd de wet afgekondigd. (De couranten mochten bovendien slechts de „goedgekeurde” vermeldingen.)

aantal obligatiehouders een toestemmend antwoord ontvangen op het verzoek tot renteverlaging. Een groep bleef echter onzijdig. Men krijgt dus nu het geval, dat van zeg 100 obligatiehouders er 70 zijn die wel een renteverlaging aanvaarden, terwijl er 30 verklaren die niet te willen goedkeuren. Nu gaat meer dan één college overwegen niet alleen, maar blijkbaar ook besluiten, om de obligaties van die laatste groep, de 30, zoogenaamd „vervroegd” af te lossen. Gewoonlijk heeft men daarvoor niet het geld in de kas; men moet het eerst weer gaan leenen, vanzelfsprekend tegen de voorgestelde lagere rente. Maar het aldus opnieuw geleende geld wordt dan gebruikt om de obligaties die volgens de oude voorwaarden, dus niet den hooger rentestand, zouden blijven uitstaan, af te lossen. Zulke obligatiehouders krijgen dan hun geld terug; bij herbelegging zullen zij zoo goed als zeker toch ook een lagere rentevoet moeten aanvaarden, nu nergens meer gelegenheid bestaat om dat geld uit te zetten tegen een rentevoet als enkele jaren geleden gebruikelijk was. De niet-vrijwillig aanvaarde rente-derving wordt hun aldus toch opgedrongen.

Is zulk een maatregel nu oirbaar?

Voor het antwoord op deze vraag zal men in elk geval moeten kennen de voorwaarden die in het vroeger uitgegeven prospectus zijn vermeld. Het is vrijwel regel om in elk prospectus op te nemen de bevoegdheid van de geldleende kerk of schoolvereeniging om de lening vervroegd af te lossen, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk. Men bindt zich allereerst aan een meestal geringe jaarlijksche aflossing; meestal vindt men zoo'n periodieke aflossing gesteld op een veertigste of een vijftigste deel van de totaal geleende som. De geheele geldleening zal, indien er niets bijzonders gebeurt, dus na 40 of 50 jaren zijn afgelost. Doch met het evenbedoelde voorbehoud zal het geldleendend instituut bevoegd zijn om, ook vóór dat die termijn

langer uitstel, des te feller de slagen: hier is volgens hem alle toegeeflijkheid en vergevingsgezindheid een misdad.

Gide verafschuwt het „compromis”; hij vertelt allerlei bijzonderheden omtrent de tegenwoordige toestanden in de Sovjet-Unie, welke voor een beoordeeling van de bolsjewistische republiek van belang zijn. De bestrijders van het communisme, dat immers nog altijd het huidige Rusland hoogelijk prijst, maken van zijn onthullingen dankbaar gebruik.³⁾

Maar, we moeten ook met de mededeelingen van dezen bevooroordeelden revolutionnair, die overal „conformistische neigingen” ontdekt, voorzichtig zijn. Mede daarom hebben wij uitvoerig zijn wijze van oordeelvorming beschreven. Slechts datgene heeft waarde, wat ook door andere bezoekers en beoordeelaars vastgesteld is. De Fransche letterkundige, die naar zijn eigen woorden van sociale kwesties weinig kennis heeft, is zeker niet de meest geschikte waarnemer, al zegt hij wel eens rake dingen.

Men meene echter niet, dat Gide een „bekeerling” is. Wie dat denkt, vergist zich. Hij moge van zijn voorkeur voor de Sovjet-republiek, althans op het oogenblik, genezen zijn, „bolsjewist” is hij in hart en nieren gebleven. Wanneer morgen de z.g. „burgerlijke elementen” in Sovjet-Rusland vernietigd werden, zou hij juichen.

Gide is een zeer gevaarlijk mensch. Hij, die de weemoedige bekoring, welke van de natuur uitgaat, eigenlijk niet meer verdragen kan, aarzelt niet om het eene deel der menschheid tegen het andere op te zetten. Hij bemint de revolutie om de revolutie; hij spoort de elementen van het geweld, wanneer zij een oogenblik tot rust gekomen zijn, weer tot hernieuwde activiteit aan.⁴⁾ De hulp, welke Rusland aan de „Spaansche regeering” zond, wekt in hem een waar enthousiasme. „De Sovjet-Unie”, zoo heet het, „heeft nooit opgehouden met ons te leeren en ons te verbazen, zij toont ons nu hoe zij zich „herstellen” kan”.

...

Het jaar 1936 heeft ons belangrijke literatuur over Rusland gebracht. Het boekje van Gide leert ons duidelijk, dat de bolsjewistische republiek niet het eenigste gevaar is, hetwelk de wereld bedreigt. We denken op het oogenblik niet aan het nationaal-socialisme, dat in menschvergoding — de rede van minister Kerri was daarvan weer een droevig bewijs — voor het tegenwoordige bolsjewisme niet onder doet. We denken op het oogenblik aan de revolutionnaire strooming, welke

3) Behalve de mededeelingen over de dwaze vereering, die Stalin ontvangt, en die over het gebrek aan individuele vrijheid, is ook belangwekkend het oordeel over den Kolchoz, welken Gide bezocht. Deze staatsboerderij is zelf op een soort communistischen grondslag gevestigd, maar gedraagt zich tegenover andere Kolchozen kapitalistisch. De winsten komen alleen dien Kolchoz ten goede, welke ze gemaakt heeft. De arme staatsboerderijen krijgen niets daarvan!

4) V.g. ook het artikel over het boekje van Gide, in „Het Vaderland” van 1 Dec. De schrijver merkt op, hoeveel jammer menschen als hij teweeg gebracht hebben. „Zeer dikwijls is het resultaat van hun acties geweest: eerst ontkenning van het meest dierlijke en daarna sombere onderdrukking in naam van de inderdaad noodzakelijke orde”.

van 40 of 50 jaren verstreken is, een extra som af te lossen, zelfs de geheele uitstaande schuld vervroegd af te lossen.

Oogenschiijnlijk staat dus het recht vast om zoo'n groep van obligatiehouders, die weigert om een verzoek tot renteverlaging in te willigen, te tracteeren op zulk een vervroegde, extra aflossing. Maar hier komt weer een andere, zeer gebruikelijke bepaling uit de meeste prospecti in het geding. Men mag aannemen, dat in vrijwel elk prospectus de bepaling voorkomt, dat de voor aflossing in aanmerking komende obligaties zullen worden aangewezen door een loting. Men heeft daarmede een waarborg willen geven voor een volstrekt objectieve, eerlijke behandeling van elken obligatiehouder. Boven zei ik reeds, dat men veelal onbekend is met de personen der obligatiehouders. Reeds uit dien hoofde is men wel genoodzaakt door loting aan te wijzen welke obligaties zullen worden afgelost; men pleegt dan door advertenties hiervan kennis te geven. Doch ook waar wel bekendheid bestaat met de houders der obligaties, wil men door het loting-voorschrift garanderen, dat men niet den eenen obligatiehouder zal voortrekken boven den anderen. Het beding van aflosbaarstelling-krachtens-loting is dus te zien als een verzekering, dat er nooit uit particuliere overweging jegens een of meer obligatiehouders bijzondere prestaties zullen worden gedaan, die niet kunnen worden bewezen jegens allen. Het geheele beding van loting is in volstrekten zin te respecteren en te aanvaarden. Ik schreef hierover eerder in „De Reformatie” van 28 Augustus, 4 en 11 September 1931, nrs 48-50. Ik volsta thans met naar die artikelen te verwijzen.

Deze lotingsusance nu raakt de kern van het vraagstuk in dit opstel bedoeld. Indien in een prospectus is bepaald, dat de aflosbaarstelling van obligaties zal geschieden bij uitloting, heeft dan de debiteur het recht om te doen wat sommigen,

heel Europa tracht te ondermijnen. Wanneer de Russische bronnen, die haar tot dusverre voeden, mochten opdrogen of afgesloten worden, zal zij uit duizend andere voedsel ontvangen.

Bij vele revolutionnairn heeft het Rusland van heden afgedaan. Zij schelden het heerschend systeem met den naam „Stalinisme”, en keeren het land den rug toe. Het „Stalinisme” is voor hen een verworpen communisme. Die verworping zet hen tot krachtig werken aan, het onheilgig vuur der revolutie willen zij weer aanwakkeren. Trotzky is hun man.

De revolutiegeest werkt door. Voor elke concessie, die hem nu afgedwongen wordt, begeert hij wraak, wreede wraak. Misschien krijgt hij het eerst in Rusland gelegenheid om „revanche” te nemen; wie zal het zeggen?

André Gide is een getuige van dien geest, niet de voornaamste, maar toch een zeer bruikbaar getuige. Zijn boekje bevat voor ons een ernstige waarschuwing om waakzaam te blijven.

Voor „pessimisme” is geen reden: „Nooit kan 't geloof teveel verwachten, des Heilands woorden zijn gewis”.

Moge deze ondermijnde wereld weer aandachtig naar de boodschap van het Evangelie luisteren! Dan zullen haar grondslagen niet langer wankelen, dan zal zij kracht ontvangen om den geest, die haar met vernietiging bedreigt, te verjagen.

A.

B. I. B.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Aan wie de schuld?

Over het onderwijs valt menige klacht. Och ja, iedereen komt er mee in aanraking en iedereen heeft er verstand van. 't Is daarom verstandig, de dingen aangaande het onderwijs van alle kanten te bezien. Dezer dagen werd in het „Dagblad van Zeeland” zoo eens een en ander besproken in verband met de vrees, die men op menige school koestert voor het verlies van een leerling. Vroeger was de vrees bij den leerling. Hij vreesde zijn ouders, hij vreesde zijn leermeester, hij vreesde het rapport, hij vreesde het examen.

Thans is menig toelatingsexamen te gemakkelijk. De kandidaat is met zijn kennis, die hij op de lagere school moest opdoen, nog wel niet klaar, maar dat doet er niet toe, hij moet naar een volgende school, want die moet leerlingen hebben. Geen uitstel. 't Is altijd nog de man uit Zeeland, die het beweert. De leerling moet vlug komen: hij telt mee. Hij kent de breuken niet, maar hij telt mee. Hij schrijft „ongenoodde gasten”, maar hij telt mee. Hij heeft geen overzicht van de geschiedenis in zijn hoofd, maar hij telt mee. Hij heeft nog niet geleerd, eenigermate zelfstandig te werken, maar hij telt mee. Hij heeft geen studielust, maar hij telt mee.

Een jaar later beginnen dan de klachten. De lagere school krijgt van alles de schuld: ze kunnen niet cijferen, ze kunnen niet spellen, ze heb-

naar boven werd omschreven, van plan schijnen te zijn te doen, een DEEL van een obligatieleening anders dan door uitloting af te lossen?

Naar mijn gevoelen moet deze vraag zoo volstrekt mogelijk ontkennend worden beantwoord. Indien in een prospectus niet is opgenomen de bevoegdheid, en dan zeer nadrukkelijk, om ook op andere wijze dan door uitloting een gedeelte van de hoofdsom, al of niet extra, af te lossen, dan is een aflossing buiten loting niet alleen schending van de goede trouw, maar ook van de in rechten aangegane verplichtingen. En daarom is het goed om, nu dit proces van aflossingen allerwege schijnt te worden overwogen, nu eenmaal de kansen daarvoor gunstig zijn, een woord van ernstige waarschuwing en vermaan te laten hooren. Men late zich niet beïnvloeden door een gevoel van wrevel jegens die obligatiehouders, die weigerachtig zijn gebleken tegenover een, (ik behoef het niet meer te herhalen), op zich zelf alleszins begrijpelijk verlangen tot verlaging van lasten. Maar het is een ding van de hoogste orde, dat in ons maatschappelijk leven in het algemeen, maar zeker op het terrein van onze kerken en scholen blijft gelden, dat het eens gegeven woord bindt. De gulden regel van Psalm 15: 4 blijve hier richtsnoer: „heeft hij gezworen tot zijn schade, evenwel verandert hij niet”. Er zou, naar mijn vaste overtuiging, door maatregelen als boven aangeduid, een schade worden gedaan aan ons kerkelijk- en vereenigingsleven, die in geen enkel opzicht wordt goed gemaakt door het materiële voordeel van zulk een renteverlaging. De goede naam en de eer van onze kerken en vereenigingen staan hier op het spel. En daarom hebben onze kerkeraden en vereenigingsbesturen wel zeer ernstig toe te zien; zij hebben te staan naar de eerlijke naleving van het eens gegeven woord.

's Gravenhage.

A. S.

ben geen haast, ze Neen, van mee blijf

De sch. middel is nemen de Ze willen inderdaad de kinder tusschen. niet te bl daar ook grond.

Daarom wijzen wa geschikt.

Ja, de de gezin kan allen niet de h slap en d wil opkor zeggen: „ geslacht en te dou

Nieman in wat be mijn vra wel eens wordt do maatregel der geldig geen zin, knaap”. afloopen

Komen menscher beleven en gezin knaap in hij het go dan moet goed moe is, dat de zieling hi komt he nen ze h is voor l schappij beter me op schoo dan ligt of bij be Gr.

BUR

Die

Het wo steld wor zijn zone 't bijzond van de p nigd heb ãen mel zonen va eerste pl te Zwolle naar Zul duwnaar zeereis, d deze vol wagen va Overall w ontvange vele Boe uitgebrac was gew

Het be was in l lange ref die gepa schaarsel avond op ver van naar God brengen. tabakshui in de bla zalig sch Woord v hebben n Slechts t dens de geven, st heeft bev boek en krijgt op en meisi zijn kaar zien. En dood op

Wanneer de
usverre voed-
en worden, zal
angen.
t Rusland van
neerschend sy-
e", en keeren
isme" is voor
Die verworping
t onheiligh
aanwakkeren.

oor elke con-
drt, begeert hij
krijgt hij het
„revanche" te

an dien geest,
en zeer bruik-
voor ons een
am te blijven.
n: „Nooit kan
lands woorden

weer aandach-
angelie luisfe-
n niet langer
angen om den
dreigt, te ver-

B. I. B.

EN
WUS

klacht. Och ja,
ng en iedereen
om verstandig,
e van alle kan-
het „Dagblad
r besproken in
menige school
erling. Vroeger
ij vreesde zijn
er, hij vreesde
n.

te gemakkelijk.
die hij op de
wel niet klaar,
moet naar een
ingen hebben.
n uit Zeeland,
lug komen: hij
„, maar hij telt
ten", maar hij
at van de ge-
telt mee. Hij
e zelfstandig te
ft geen studie-

klachten. De
chuld: ze kun-
epellen, ze heb-

a plan schijnen
obligatieleening
sen?

vraag zoo vol-
beantwoord.
genomen de be-
ijk, om ook op
en gedeelte van
e lossen, dan is
leen schending
a de in rechten
om is het goed
llerwege schijnt
le kansen daar-
ernstige waar-
oren. Men late
oel van wrevel
eigerachtig zijn
het niet meer
begrijpelijk ver-
aar het is een
ons maatschap-
r zeker op het
n blijft gelden,
De gulden regel
noer: „heeft hij
el verandert hij
vertuiging, door
en schade wor-
n vereenigings-
wordt goed ge-
el van zulk een
de eer van onze
er op het spel.
den en vereeni-
te zien; zij heb-
leving van het

A. S.

ben geen stijl, ze schrijven slordig, ze werken in
haast, ze geven er niks om; ze blijven zitten.
Nee, vaak gaan ze nog over. Want ze moeten
mee blijven tellen.

De schrijver uit Zeeland meent, dat het eenige
middel is: afwijzen, afwijzen, terug! Ja, maar dan
nemen de ouders de kinderen van de school af.
Ze willen het op een andere school probeeren. 'Is
inderdaad de ervaring op menige school: Als men
de kinderen laat zitten, dan komen de ouders er
tusschen. Kinderen behooren volgens de ouders
niet te blijven zitten. En bij menige school staat
daar ook de vrees voor het getal op den achter-
grond.

Daarom wil de ronde Zeeuw eenvoudig: Af-
wijzen wat ongeschikt is. En laten zitten wat on-
geschikt blijkt. Nog eens een jaartje overdoen.

Ja, dat geeft natuurlijk moeite, leed, ellende in
de gezinnen, minderwaardigheidscomplexen, dat
kan allemaal waar zijn, maar daarom moet men
niet de hand lichten. Dat maakt de jongelui ook
slap en doet ze later mislukken. En daarom, wie
wil opkomen voor de rechten van het kind moet
zeggen: „Afwijzen". „Laten zitten". Het opkomend
geslacht heeft er recht op, afgewezen te worden
en te doubleeren.

Niemand zal ontkennen, dat er veel waars ligt
in wat boven beweerd wordt. Maar nu herhaal ik
mijn vraag: Aan wie de schuld? Heeft de school
wel eens de hand gelicht, omdat ze gedwongen
wordt door ook al weer noodzakelijke wettelijke
maatregelen, de ouders komen ook vaak met min-
der geldige argumenten. „De jongen heeft er wel
geen zin, maar wat moet je anders met zoo'n
knaap". „Laat hij eerst de school maar eens
afloopen", dan zijn we zooveel jaren verder".

Komen dergelijke leerlingen nu in handen van
mensen, die wat moeten doen om het getal, dan
beleven we ongelukken. Daarom moeten school
en gezin het goed eens zijn, dat wanneer een
knaap in zijn jeugd aan iets gezet wordt, dan moet
hij het goed doen. Dan moet hij worden aangepakt,
dan moet hij leeren, dat, waar hij ook werkt, hij
goed moet werken. Ik geloof, dat het een praatje
is, dat de jongelui van tegenwoordig de rechte be-
zieling bij het werk missen, omdat ze geen toe-
komst hebben. Zolang ze nog op school zijn, kun-
nen ze hun werk daar in elk geval goed doen. Dat
is voor later zeker goed. We kunnen de maat-
schappij wel de schuld geven, maar we doen
beter met maar vast te houden, dat de jongelui
op school flink moeten werken. Gebeurt dat niet,
dan ligt de schuld bij het gezin, of bij de school,
of bij beide.

Gr.

G. MEIMA.

UIT DE BUTENLANDSCHE KERKEN

Die Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika.

II.

Het wordt hoog tijd, dat ons volk in kennis ge-
steld wordt met de reuzentaak, die sommige van
zijn zonen in het buitenland hebben verricht, in
't bijzonder in Zuid-Afrika. Niet om de graven
van de profeten te bouwen, nadat wij ze gestee-
nigd hebben, maar om God te verheerlijken, die
hen met de edelste gaven verrijkte. Onder die
zonen van ons volk neemt Ds D. Postma Sen. een
eerste plaats in. Hij was dienaar des Woords
te Zwolle, toen hij de roeping van de synode om
naar Zuid-Afrika te gaan opvolgde. Hij was we-
duwnaar en met twee kinderen ondernam hij de
zeereis, die in 1858 lang niet gemakkelijk was. Op
deze volgde de wekenlange tocht met een osse-
wagen van de kust naar Rustenburg in Transvaal.
Overal waar hij langs trok werd hij vriendelijk
ontvangen. Aanstonds won hij het vertrouwen van
vele Boeren, zooals blijkt uit de roeping op hem
uitgebracht, nadat de reformatie in 1859 een feit
was geworden.

Het bedienen van een Transvaalsche gemeente
was in die dagen geen sinecure. Het vorderde
lange reizen te paard naar de buitenwijken, reizen
die gepaard gingen met veel ontberingen in een
schaarsch bewoonde landstreek. En dan elken
avond optreden voor de broeders en zusters, die
ver van een kerk woonden, en die hongerden
naar Gods Woord, om hun geestelijk voedsel te
brengen. Nu eens onder een boom, dan weer in een
tabakshuis (gelijkende op een leeg hooimijt, waar-
in de bladen hangen te drogen), of ook in een arm-
zalig schoolgebouwtje werd door Ds Postma Gods
Woord verkondigd. Alleen zij die zulke diensten
hebben meegemaakt, kunnen zich die voorstellen.
Slechts twee kaarsjes branden in het gebouw tij-
dens de preek, doch als een versje wordt opge-
geven, steekt ieder zijn eigen kaars, die hij zuinig
heeft bewaard, even aan. Een jonge man, die een
boek en een kaars heeft, doch geen zitplaats,
krijgt op zijn staanplaats een groepje van jongens
en meisjes om zich heen om in zijn boek en bij
zijn kaars den psalm, die gezongen wordt, na te
zien. En als het vers uit is, gaan de kaarsen weer
dood op een paar na. Bij de deur staat een diaken,

die in zijn hoed de gaven ontvangt voor kerk
en armen, als de wijkgemeente heengaat.

Ds Postma had op zijn reizen soms één of twee
scholen bij zich. Als de ossewag stil hield na
een trek van twee à drie uren, en de ossen wer-
den losgemaakt van hun jukken, begon meneer
Postma zijn lessen. Eerst lager onderwijs aan zijn
eigen kinderen, want scholen waren er nog slechts
weinige in getal. Dan begon het gymasiaal onder-
wijs, voor een paar aanstaande theologische stu-
denten. En dan ging de leeraar over naar de klas
van de theologen, om hen college te geven in
Dogmatiek, Exegese enz. Alle lessen werden ge-
houden in de open lucht, naast den ossewag, en
onder een boom. 's Nachts sliep de meester, leeraar
en professor onder den wag en zijn leerlingen
onder een boom. Deze wijze van bediening heeft
ongeveer tien jaren geduurd, want in 1869 is Ds
Postma vertrokken naar Burgersdorp K. P., al-
waar de Theol. School werd geopend.

Men meene niet, dat de onvermoeide leeraar in-
lussen zonder strijd zijn levensdagen doorbracht.
Al spoedig, na de reformatie te Rustenburg, werd
het gerucht algemeen verspreid door zijn tegen-
standers, dat meneer Postma maar een zendeling
was, uitgezonden onder de Kaffers. Hij zou dus
door middel van een kerkelijke scheuring pro-
motie hebben gemaakt en bevorderd zijn tot predi-
kant. Een zendeling werd destijds niet geteld, om-
dat hij na een zwakke opleiding van drie jaren
werd geordend tot zijn werk. Door zijn dagelijk-
schen omgang met het volk (de zwarten), die in
vijandschap leefden met de Boeren, stond de zen-
deling, meest een uitlander, zoo goed als buiten
de gemeenschap. Door dezen laster werd Ds Post-
ma zeer bemoeilijkt in zijn werk. Later is zijn
lastbrief van de synode, gehouden te Leiden, 1857,
gepubliceerd, waarin duidelijk staat, dat hij tot de
Gereformeerde broeders in Zuid-Afrika werd ge-
zonden om hen van advies te dienen. Ook is later
een uittreksel gepubliceerd uit de notulen van de
Chr. Afsch. Gemeente te Zwolle, die door Ds
Postma bediend werd. Daarin staat eveneens aan-
geekend, dat de kerkeraad en gemeente aldaar
hem afstond aan de gereformeerde broeders en
zusters in Zuid-Afrika.

Ook werd de Geref. Kerk zeer vaak in den
politieken strijd betrokken, hoewel alle Boeren
geneigd zijn de zaken van kerk en staat uit elkun-
der te houden. In het eerst was de toestand zoo,
dat alleen leden van de Ned. Herv. Kerk benoe-
baar waren voor regeeringsambten. Later, toen
door middel van Ds Frans Lion Cachet, de Ned.
Geref. Kerk van de Kaaprovinsie zich ook orga-
niseerde in Oranje Vrijstaat en Transvaal, en zeer
talrijk werd, verviel deze bepaling. Anderzijds wer-
den staatsambtenaren zelden of nooit verkozen
tot onderlingen in de plaatselijke kerken. Presi-
dent S. J. P. Kruger o.a. heeft nooit een benoe-
ming gehad tot onderling. Hieruit blijkt hoe dwaas
het is hem tot kerkstichter te maken.

Nog een andere strijd had Ds Postma te voeren
tegen de elementen van de natuur.

In den winter bij droogte ging de doortocht
door de rivieren gemakkelijk, bij de spruit. Maar
in den zomer, bij regentijden, waren de rivieren
soms vol, en de stroom zoo krachtig, dat men
dagen achtereen moest wachten op het zakken
van het water. En dan nog behoorde er moed
toe om te paard, al zwemmende, den overkant te
bereiken. Op een enkele plaats had men een soort
van kabel gespannen, waaraan een mandje hing.
Daarin werd de predikant dan gezet, en iemand
aan de overzij trok hem dan naar den kant. Wie
zal de belevingen van dien predikant weergeven,
als hij daar in een mandje of kistje zweefde boven
de bruisende wateren van een bergstroom?

LOS.

PERSSCHOUW

Dr A. Kuyper over de onsterfelijkheid der ziel.

In „Geref. Kbl. Haarlem" schrijft Ds J. W. Siert-
sema:

Zooals bekend is, heeft het besluit van de synode,
in zake opvattingen, in onze kerken voorgedragen,
welke van de tot nog toe gangbare leeringen af-
wijken, lang niet allen instemming gevonden. Naar
veler meening is hier onnoodig veel onrust gewekt.

Er is trouwens ter verdediging van dit besluit ge-
sproken en geschreven van een ziekteproces, dat
nauw verband houdt met den geest van verwarring,
van alles te willen afbreken wat door het voor-
geslacht is opgebouwd, van een disputabel stellen
van de geloofswaarheden, die de Christelijke kerk
aller eeuwen heeft beleden, van een toestand onzei
kerken, ernstiger dan in de dagen van Assen.

Maar wanneer dan de onderwerpen worden ge-
noemd, is er toch wel plaats voor eenige verwon-
dering. Laat ik een enkel voorbeeld noemen. Ontkend
zou worden de onsterfelijkheid der ziel.

Maar dit is toch geen teken van oorspronke-
lijkheidsziekte, of van afbraak van wat de vaders
hebben opgebouwd of van een afwijken van gangbare
leeringen, want dit is reeds door Dr Kuyper aan
zijn leerlingen gedoceerd.

Laat ik uit de dictaten dogmatiek een enkele aan-
haling doen.

Deel II locus de homine bladzijde 122: Wij moeten
hierbij wel het verschil maken tusschen sterven en
vernietigd worden. Dat de ziel onsterfelijk
is, is volgens Gods Woord niet waa.

Sterven is in de H. S. altijd: het los maken van
een band, waardoor twee dingen vereenigd worden.
Het lichaam sterft als de band tusschen ziel en
lichaam weg gaat.

De ziel sterft, als de band tusschen God en de
ziel weg gaat. Daarom is in de hel iemand eeuwig
dood (natuurlijk niet vernietigd). Daarom heeft
ieder kind van God een levende ziel,
die gestorven is geweest.

Deel III locus de peccato, bladzijde 117: Bestaan
en leven verschillen dus.

Tegenover bestaan staat: vernietigd worden;
tegenover leven staat: sterven.

Sterven is dus ontbonden worden, niet vernietigd
worden.

Bladzijde 119: leven is werken naar Gods ordina-
tie.

Dood is werken tegen Gods ordinantie in.
Zuiver genomen zijn leven en dood werkingen,
maar is leven het werken naar Gods
wil of heilig, dood daarentegen het
werken tegen Gods wil of zonde....

Naar het gemeene spraakgebruik echter, ook in de
Schrift, wordt „leven" gezegd voor alle werking
ook al is het voorwerp dood....

Maar absoluut gesproken moet
men zeggen, dat alles wat heilig
is, leeft; wat onheilig is, dood is;
beide werken, maar de een in een plus, de ander in een
nieuwe reeks.

Zoo moet men b.v. volgens het
absoluut begrip zeggen, dat in de
hel alles dood is; volgens het spraakgebruik
dat de rampzaligen leven in de plaats der verdoemen-
nis, omdat zij daar nog werken en handelen.

Maar genoeg.

Voor zoo ver ik weet, hebben tot nu toe deze ge-
dachten niemand verontrust en wanneer men ze ook
tegenwoordig in sommige geschriften tegen komt, zal
in elk geval wel niemand, die Kuyper kent, er door in
de war worden gebracht.

Gezien dan ook de ernstige klachten, die werden
geuit, moet men wel broeders bedoelen, die het „voort-
bestaan" der ziel loochenen. Maar wie kunnen dat
zijn? Zonder nader bewijs is het wel heel moeilijk om
dat te gelooven. Merkwaardig is ook, dat er in onze
kerkelijke pers nooit iets van werd gehoord, terwijl toch
volgens deze waarschuwing onze kerken er door in be-
roering werden gebracht.

Voorloopig zal dit besluit wel een raadsel blijven en
zullen we geduldig de acta moeten afwachten, die naar
we hopen, meer licht geven.

Want dat de synode zonder eenige nadere aanwij-
zing op zulk een zware beschuldiging zou in gaan en
zulk een gewichtige opdracht geven, wil er bij mij nog
niet in.

Wij vreezen, dat de Acta, waarop Ds Siertsema wacht,
hem wel geenerlei „meer licht" geven zullen. De Acta
mogen natuurlijk alleen verhalen, wat er ter Synode
werkelijk gebeurd is. En zoover ik weet, kunnen daarom
de Acta niets wettelijks toevoegen aan wat ons allen
reeds bekend is met betrekking tot de verscheidenheid
van „opvattingen".

Nieuwe psalmberijming.

Ds D. Sikkel schrijft in „Amst. Kb.":

Op mijn tafel ligt een eenvoudig boekje.

Pretenteloos in zijn verschijning.

Het is een nieuwe uitgave van de psalmen voor
kerkelijk gebruik.

Als ondertitel heeft het: de psalmen van Israël op
de oorspronkelijke melodien uit de zestiende eeuw,
opnieuw naar het Hebreeuwsch bewerkt en voorzien
van aantekeningen.

De naam van den auteur staat niet vermeld. Maar
het wordt uitgegeven door de administratie: Geaste-
lijke liederen uit den achttiensten eeuw van de Kerk der eeuwen.
En daardoor weet ieder Christen in Nederland, dat
we hier te doen hebben met het werk van Ds H. Has-
per, te Den Haag.

Dit werk is superieur.

En ik acht de verschijning van deze uitgave zoo
buitengewoon belangrijk, dat ik deze niet maar met
een enkel woord onder „boek aankondiging" wil be-
spreken.

Hierop moet de volle aandacht gevestigd ook van
alle Gereformeerden.

Want hier wordt een moedige poging gedaan om
het fictief bezit van de honderd vijftig psalmen voor
kerkelijk gebruik te maken tot effectief bezit.

En daarom moeten vooral de Gereformeerde kerken
zich over deze uitgave buitengewoon verblijden. Om-
dat het haar ernst is met haar bewerken, dat zij de
psalmen als kerkelijke liederen boven alle andere,
overigens ook gewaardeerde, kerkliederen stellen.

Want deze uitgave is maar niet een poging, maar
is een geslaagde poging.

Men begrijpt wel, dat achter deze uitgave ontzag-
geijk veel arbeid ligt. Om deze uitgave te kunnen
bezorgen was noodig grondige kennis van het He-
breeuwsch, groote exegetische bekwaamheid, breede
historie-kennis en — dichterlijk talent.

Ik noem deze uitgave liever een verdrinking (in
den meest gunstigen zin), dan een berijming.

Natuurlijk volgt hieruit, dat ik mij niet als een
bevoegd beoordeelaar beschouw.

Maar dit kan ik wel beoordeelen, dat deze uit-
gave der psalmen onvergelyklijk veel beter is dan de
thans onder ons gebruikte.

Ik kan dit niet voor alle psalmen aantoonen. Maar
uit een enkel voorbeeld moge blijken, hoeveel beter in
deze gedichten de gedachte van het Woord Gods tot
uitdrukking komt, dan in de psalmen, zooals wij ze
nu nog zingen.